

Burgerschap in de scheikunde-les

De roep om burgerschapsvorming van leerlingen wordt bij ieder incident in de maatschappij groter. Zo ook bij de inval van Rusland in Oekraïne: "...het is duidelijk dat je op school 'iets' moet met deze oorlog", schreef Aleid Truijens in de Volkskrant op 28 februari 2022. Maar wat dan bij scheikunde?

Scholen hebben de wettelijke taak om aandacht te besteden aan burgerschap¹. Burgerschapsvorming is een relatief nieuwe taak van scholen, een taak die veel vraagt van de professionaliteit van de docent. Het vraagt kennis en vaardigheden waar docenten niet voor opgeleid zijn. Dit jaar controleert ook de inspectie of scholen voldoen aan hun nieuwe taak en of er een doorlopende leerlijn burgerschap in de school is. Om burgerschap goed in te bedden in de school, zou het ideaal zijn als ieder vak bijdraagt. Maar hoe doe je dat als scheikundedocent?

Aanknopingspunten

Het vak scheikunde heeft talloze aanknopingspunten voor burgerschapsvorming. Van de atoombom, tot de plastic soep en van het coronavaccin tot stikstof. Veel maatschappelijke uitdagingen (van nu en in de toekomst), zijn bèta-problemen. Deze kunnen dienen als context voor burgerschapsvorming. Burgerschapsonderwijs is normatief onderwijs,

je moet dus als docent kleur bekennen. Normatieve vragen komen we allemaal tegen in de lespraktijk en zijn kansen om bijdragen aan de competenties die leerlingen moeten ontwikkelen in het kader van burgerschaps-onderwijs. Iedere school kan het vak zelf vormgeven, maar vaak zijn de competenties waaraan gewerkt wordt, competenties als 'omgaan met conflicten' en 'maatschappelijk handelen'. Werken aan deze competenties is meer dan kennisoverdracht maar gaat ook over houdingen, reflectie en persoonsvorming van leerlingen. Hiervoor zijn ook andere werkvormen nodig dan normaal in de scheikunde-les.

Tijdens onze workshop op de docentendag van de Radboud Universiteit hebben we gekeken naar kansrijke werkvormen om burgerschap en scheikunde te integreren. Daarnaast hebben we gekeken naar wat de deelnemers al deden aan burgerschapsvorming. Dit hebben we gelegd tegen een

theoretisch kader waarin burgerschap en scheikunde elkaar ontmoeten. In dit kader staan verschillende 'key practices'. Dit hielp ons om een gesprek te hebben over hoe we verschillende werkvormen en voorbeelden kunnen uitdiepen.

We zijn de workshop begonnen met het invullen van een vragenlijst. Deze vragenlijst is onderdeel van ons onderzoek naar burgerschap in de scheikunde-les. In de vragen komen verschillende 'key-practices' en voorbeelden voorbij. De vragenlijst zorgde voor het activeren van 'wat doe je eigenlijk allemaal al aan burgerschap in de les'. Hier zijn we in kleine groepjes vervolgens met elkaar het gesprek over aangegaan. We hebben vaak gehoord dat men door het invullen van de vragenlijst erachter kwam eigenlijk al meer te doen aan burgerschap in de scheikunde-les, dan dat men vooraf dacht. De vragenlijst is dan ook interessant om zelf in te vullen en volgens met collega's te bespreken.

De vragenlijst kun je vinden via deze link:

<https://ap.lc/WFoMN>

Of scan de QR code. ●

NOOT

- <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/06/22/eerste-kamer-stemt-in-met-nieuwe-wet-voor-burgerschapsonderwijs>

